

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

ВОЙЧАК Катерина, здобувачка вищої освіти

спеціальність 071 Облік і оподаткування

Львівський національний університет імені Івана Франка

***Анотація:** У тезах розглянуто особливості цифровізації облікових процесів у діяльності торговців цінними паперами. Акцент зроблено на впровадженні сучасних технологій — хмарних сервісів, роботизації, блокчейну та штучного інтелекту, які забезпечують автоматизацію операцій, підвищення прозорості та надійності фінансової інформації. Наведено приклади практичного використання цифрових рішень провідними українськими компаніями*

***Ключові слова:** Цифровізація, торговці цінними паперами, хмарні обчислення, блокчейн, роботизація процесів, штучний інтелект, прозорість, український фінансовий ринок, iXBRL-звітність.*

Сучасний фінансовий ринок переживає докорінну трансформацію, спричинену стрімким розвитком технологій. У цих умовах цифровізація облікових процесів стає стратегічною необхідністю для торговців цінними паперами. Це комплексна модернізація, що передбачає впровадження цифрових інструментів і систем, налагодження електронного обміну інформацією та створення єдиного інформаційного простору. Така трансформація є неминучою, оскільки вона забезпечує компаніям конкурентоспроможність і дозволяє відповідати вимогам сучасного бізнес-середовища. Торговці цінними паперами відіграють ключову роль на ринку як посередники між емітентами та інвесторами. Їхня діяльність характеризується швидкістю операцій, великими обсягами транзакцій та суворими регуляторними вимогами, що потребує ефективних, безпечних і прозорих облікових систем.

Цифрова трансформація обліку базується на інтеграції низки технологій, серед яких ключове місце займають хмарні сервіси, роботизація процесів, блокчейн та штучний інтелект. Хмарні обчислення формують основу сучасної фінансової інфраструктури, адже дозволяють зберігати та обробляти дані без потреби у локальних серверах. Це забезпечує віддалений доступ до інформації, гнучкість у масштабуванні та зниження витрат на ІТ-інфраструктуру. Роботизація процесів (RPA) автоматизує рутинні завдання: обробку рахунків,

формування звітів, сканування й розпізнавання даних. Це суттєво скорочує ризик помилок, підвищує швидкість і оптимізує витрати. Важливе місце займає блокчейн, що забезпечує децентралізований і незмінний реєстр фінансових операцій. Його застосування у сфері цінних паперів дозволяє знизити ризики шахрайства, створювати смарт-контракти та забезпечувати прозорість транзакцій. Смарт-контракти автоматично виконують фінансові зобов'язання між сторонами, мінімізуючи втручання людини й водночас підвищуючи довіру до операцій.[1] Штучний інтелект, зокрема технології машинного навчання та оптичного розпізнавання символів (OCR), дозволяє автоматизувати обробку складних облікових завдань. Зокрема, OCR дозволяє ІІІ-системам перетворювати текст зі сканованих зображень та PDF-файлів у машинозчитувані дані, які потім витягуються та перевіряються за допомогою алгоритмів машинного навчання. Алгоритми ІІІ можуть аналізувати великі масиви фінансових даних, виявляти тенденції, прогнозувати результати та прискорювати процеси аудиту. Поєднання цих технологій створює новий ландшафт бухгалтерського обліку. Наприклад, хмарні сервіси, інтегровані з блокчейном і штучним інтелектом, формують систему, яка одночасно гарантує прозорість, швидкість і надійність фінансової інформації.

Впровадження цифрових рішень приносить торговцям цінними паперами низку суттєвих переваг. Насамперед це підвищення операційної ефективності та швидкості. Автоматизація рутинних завдань вивільняє час бухгалтерів і дозволяє їм зосередитися на аналітичних та стратегічних функціях. Автоматизовані системи скорочують операційні ризики, прискорюють транзакції та покращують відносини з контрагентами. Наступною важливою перевагою є зростання прозорості та надійності.[2]

Практика українських компаній підтверджує перспективність цифровізації. Так, програма М.Е.Дос забезпечує подання звітності у форматі iXBRL і взаємодію з депозитарною системою. ICU Group створила онлайн-платформу ICU Trade для операцій з державними облігаціями та реалізувала перший в Україні випуск криптовалюти, забезпеченої облігаціями внутрішньої

державної позики. Інша провідна компанія, Dragon Capital, активно інтегрує цифрові інструменти у свою діяльність, демонструючи приклад глибокої технологічної інтеграції. Ці кейси доводять, що цифрові рішення не лише спрощують взаємодію з регуляторами, а й створюють нові бізнес-моделі.[3]

Таким чином, цифровізація облікових процесів у діяльності торговців цінними паперами стає необхідністю для забезпечення ефективності, прозорості та надійності фінансової інформації. Впровадження сучасних технологій — хмарних сервісів, роботизації, блокчейну та штучного інтелекту — дозволяє автоматизувати операції, скоротити ризики та підвищити швидкість облікових процесів. Практика українських компаній підтверджує, що цифрові рішення не лише оптимізують роботу, а й відкривають нові можливості для розвитку бізнес-моделей і підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Література:

1. Система обліку об'єктів цифрових даних на блокчейні - Bitbon Space. URL: <https://www.bitbon.space/ua/knowledge-base/distributed-ledger-technologies-blockchain/blockchain-token-as-an-accounting-object/blockchain-based-digital-data-objects-accounting-system> (дата звернення: 16.09.2025)
2. Андрусів У.Я, Черчата А.О, Орловська Ю.В. Трансформація фондового ринку України в умовах цифровізації та європейської інтеграції: сучасні виклики та перспективи розвитку. *Економічний простір*. №196. 2024. С.237-243. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.196.237-243>
3. Опис групи та визнання - ICU Group. URL: <https://icu.ua/about-icu/about> (дата звернення: 16.09.2025)

Abstract: *The thesis examines the digitalization of accounting processes in securities trading, focusing on the use of cloud services, process automation, blockchain, and artificial intelligence to streamline operations and enhance financial transparency. Practical examples from leading Ukrainian companies are also presented.*

Keywords: *Digitalization, Securities traders, Cloud computing, Blockchain, Robotic Process Automation, Artificial Intelligence, Transparency, Ukrainian financial market, iXBRL reporting*

*Науковий керівник – ЛЮБЕНКО Андрій,
д.е.н, професор, професор кафедри обліку і аудиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів*